CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIILOR DE PENSIONARI ȘI AL PERSOANELOR VÂRSTNICE

Dinamica prețurilor și scăderea puterii de cumpărare a persoanelor vârstnice

Dr. Elena-Lidia DINU
Cristina-Ioana RADU

Octombrie, 2026

CUPRINS

INTRODUCERE 2

CAPITOL I: ASPECTE TEORETICE PRIVIND NIVELUL DE TRAI AL PERSOANELOR VÂRSTNICE 4

CAPITOL II: INFLAȚIA ȘI EVOLUȚIA PREȚURILOR DE CONSUM ÎN PERIOADA 2024-2026 8

CAPITOL III: ANALIZA NIVELULUI DE TRAI ÎN RÂNDUL CONSUMATORILOR VÂRSTNICI 18

CAPITOL IV: CONCLUZII 31

BIBLIOGRAFIE 34

INTRODUCERE

Studiată de analiștii economici, inflația este un fenomen complex cu efecte directe asupra populației. Economiile mai multor populații din întreaga lume au fost afectate de rate scăzute de creștere economică, precum și de un ritm lent de redresare, iar încercările de a răspunde la recesiunile economice prin instrumente fiscale și monetare pot, uneori, să aibă prețul unei creșteri generale a prețurilor (inflație).

Creșterea prețurilor este asociată, de obicei, cu o inflație ridicată, reflectând principiul economic, conform căruia creșterile costurilor de producție, în special, pentru mărfuri esențiale (energia și alimentele) tind să fie transferate consumatorilor sub forma unor prețuri mai mari. Acest lucru afectează, în primul rând, alegerile economice zilnice ale populației, pensionarii cu venituri mici fiind mai predispuși la sărăcie din cauza inflației.

În contextul creșterii speranței de viață, menținerea securității financiare la vârste avansate, respectiv asigurarea calității vieții pentru persoanele vârstnice capătă o importanță deosebită la nivel social. Cu toate acestea, tabloul socio-economic actual din România este caracterizat de creșterea inflației, scăderea puterii de cumpărare, dezechilibre fiscale și austeritate. Aceste tendințe înregistrate la nivelul economiei țării au un impact profund asupra vieții de zi cu zi a pensionarilor, sporind riscul de sărăcie și amplificând inegalitățile sociale.

Scumpirea vieții are un impact puternic asupra puterii de cumpărare a pensionarilor, în special, din cauza creșterii prețurilor la alimente și servicii. În acest context, nivelul de trai al pensionarilor din Românias-a deteriorat semnificativ, din cauza lipsei indexărilor pensiilor din ultimii 2 ani în raport cu creșterea prețurilor la produsele alimentare, energie electrică, gaze, apă, medicamente și alte servicii.

Studiul de față își propune o analiză a prețurilor de consum, în care indicatorul-cheie din cadrul acestei lucrări este Indicele Prețurilor de Consum (IPC), utilizat pentru măsurarea evoluției de ansamblu a prețurilor mărfurilor și a tarifelor serviciilor achiziționate de populație. Se vor analiza, totodată, Indicele Armonizat al Prețurilor de Consum (IAPC) și rata inflației lunare și anuale, pentru conturarea unei imagini cât mai relevante a statisticii prețurilor. Astfel, se va surprinde impactul dinamicii prețurilor asupra nivelului de trai al persoanelor vârstnice, dar se vor examina unele politici de combatere a creșterilor de prețuri.

Metodologic, această lucrare are la bază o analiză secundară a datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în lucrări precum „Ancheta Bugetelor de Familie" (ABF) sau „Coordonate ale nivelului de trai în România. Venituri și consumul populației, în anul 2025". În prima parte a lucrării, se vor trece în revistă câteva aspecte conceptuale legate de nivelul de trai al persoanelor vârstnice, respectiv bunăstarea economică la vârsta a treia. Apoi, se va prezenta evoluția inflației și a prețurilor de consum în perioada 2024-2026. Partea a treia cuprinde o analiză a nivelului de trai în rândul consumatorilor vârstnici, pe baza interpretării unor indicatori statistici comparabili în timp privind cheltuielile, consumul gospodăriilor și veniturile. În final, se vor prezenta concluziile și recomandările acestui studiu.

CAPITOL I

ASPECTE TEORETICE PRIVIND NIVELUL DE TRAI AL PERSOANELOR VÂRSTNICE

Nivelul de trai sau standardul de viață reprezintă un indicator economic important, o măsură a veniturilor în relație cu consumul. Conform unei definiții, nivelul de trai reprezintă bunăstarea materială a unei persoane sau a tuturor persoanelor dintr-o populație dată, bazată pe gradul lor de acces la necesitățile vieții și pe calitatea vieții pe care o mențin.[1] Totodată, evaluarea nivelului de trai la nivel social înglobează factori precum venitul mediu, produsul intern brut (PIB), speranța de viață și oportunitățile economice.

În literatura de specialitate, termenii „nivel de trai" și „calitatea vieții" sunt adesea folosiți interschimbabil, însă aceștia reflectă aspecte diferite ale vieții. Pe de-o parte, nivelul de trai este o măsură obiectivă ce măsoară bunurile materiale, veniturile și resursele disponibile pentru indivizi sau populații. Pe de altă parte, calitatea vieții este o măsură subiectivă care se concentrează pe bunăstarea și satisfacția personală, incluzând aspecte precum relațiile sociale, accesul la educație, îngrijire medicală, oportunități culturale și condițiile de mediu.[2] Deși acești factori nu se corelează neapărat cu nivelul de trai, ei influențează semnificativ starea generală de bine și fericirea.

Un alt concept aflat în strânsă legătură cu nivelul de trai și calitatea vieții este bunăstarea financiară, fiind studiat în diverse discipline, precum economia comportamentală, comportamentul consumatorului, psihologia, sociologia etc. Conform „Biroului pentru Protecția Financiară a

---

[1] Investopedia Team. (2026). *Standard of Living: Definition, Measurement, and Key Examples.* Disponibil la: https://www.investopedia.com/terms/s/standard-of-living.asp. Accesat: 03.08.2026

[2] FinanceFacts101. (2025). *Standard of living vs quality of life: Understanding the differences*. Disponibil la: *https://financefacts101.com/standard-of-living-vs-quality-of-life-understanding-the-differences/*. Accesat: 03.08.2026

Consumatorilor", bunăstarea financiară constă în patru dimensiuni distincte: 1) controlul asupra finanțelor zilnice și lunare; 2) capacitatea de a face față șocurilor financiare; 3) progresul către obiectivele financiare și 4) libertatea financiară de a lua decizii în viață, permițând experiențe fără stres financiar. [3] Astfel, resursele financiare adecvate, dar și condițiile economice stabile contribuie la o satisfacție crescută cu viața, permițând oamenilor să se bucure de o libertate financiară sporită.

Bunăstarea financiară la vârsta a treia reprezintă un fenomen complex, influențat de multipli factori aflați într-o relație de interconectare. Autorii Vineetha Mathew, Nebu Cherian și Ebina Justin realizează, în anul 2024, o analiză sistematică a literaturii de specialitate, surprinzând evoluția tendințelor de cercetare și principalii determinanți ai bunăstării financiare.[4] Printre aceștia, sunt specificați: factorii financiari și economici (venit, datorii, acces la resurse financiare, educație financiară), factori psihologici (optimism, impulsivitate, materialism, orientare în timp, autoeficacitate financiară) și factori sociali și contextuali (capital social, socializare parentală, influența socială, statut socio-economic).

O altă cercetare cuprinzătoare a literaturii din domeniu, realizată de Nishant Garg și colaboratorii în 2024, ridică întrebări despre modul în care definim, măsurăm și promovăm bunăstarea financiară în diferite contexte financiare. Conform acestora, există o schimbare semnificativă în interpretarea bunăstării financiare de-a lungul timpului. Cercetătorii constată o tranziție de la un focus situat pe gestionarea dificultăților financiare, la o

---

[3] Consumer Financial Protection Bureau. (2017). CFPB financial well-being scale. Scale Development Technical Report. p. 8 Disponibil la: *https://files.consumerfinance.gov/f/documents/201705_cfpb_financial-well-being-scale-technical-report.pdf*. Accesat: 03.08.2026

[4] Mathew, V., Cherian, N., & Justin, E. (2024). Unraveling financial well-being: A comprehensive systematic literature review. *Multidisciplinary Reviews*, *7*(12), 2024290. Disponibil la: *https://doi.org/10.31893/multirev.2024290*. Accesat: 03.08.2026

perspectivă mai largă, care include căutarea satisfacției și împlinirii financiare pe termen lung.[5] În acest context, dimensiunea subiectivă a bunăstării financiare, care cuprinde dorințele, aspirațiile și obiectivele personale capătă o importanță deosebită în aprecierea nivelului de satisfacție financiară.

Un studiu actual realizat de Mohsen Joshanloo, în 2026, examinează potențialii factori predictivi ai bunăstării financiare la persoanele vârstnice. Cercetarea utilizează variabile psihosociale, demografice și legate de stilul de viață, pentru a evalua factorii cei mai strâns asociați cu bunăstarea financiară subiectivă. Rezultatele au arătat că variabilele psihologice (în special, stresul cronic, satisfacția față de viață, controlul perceput și optimismul) erau predictori mai puternici decât indicatorii demografici. [6] Totodată, rezultatele sugerează că bunăstarea financiară reflectă abilitatea indivizilor de a menține un sentiment de satisfacție, optimism și capacitate de acțiune în fața provocărilor vieții, nefiind determinată exclusiv de condițiile economice sau demografice.

Urmând aceeași direcție de cercetare, Maryam Jafari Bidgoli și colaboratorii analizează, în anul 2025, legătura dintre percepțiile financiare, resursele psihologice și satisfacția cu viața în rândul persoanelor vârstnice.[7] Conform acestora, bunăstarea financiară subiectivă nu cuprinde doar sfera economică, ci și sentimentele de securitate financiară, stabilitate și libertate de alegere. Pentru persoanele vârstnice, percepțiile financiare sunt cruciale,

---

[5] Garg, N., Priyadarshi, P., & Malik, A. (2024). Financial well-being: An integrated framework, operationalization, and future research agenda. *Journal of Consumer Behaviour*, *23*(6), 3194-3212. Disponibil la: *https://doi.org/10.1002/cb.2372*. Accesat: 06.08.2026

[6] Joshanloo, M. (2026). Financial Well-Being in Older Adults: A Machine Learning Analysis of 47 Potential Predictors. *Journal of Applied Gerontology*, *45*(9), 1797-1808. Disponibil la: *https://doi.org/10.1177/07334648251386155*. Accesat: 06.08.2026

[7] Jafari Bidgoli, M., Gregg, A., Stager, C. G., & Crowther, M. (2025). Financial perceptions and subjective well-being among older adults. *Frontiers in Psychology*, *16*, 1709795. Disponibil la: *https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1709795*. Accesat: 06.08.2026

deoarece vârsta a treia aduce provocări unice, cum ar fi veniturile fixe, creșterea costurilor pentru sănătate și incertitudinea legată de îngrijirea pe termen lung, care deseori agravează vulnerabilitățile în alte aspecte ale vieții. În finalul studiului, cercetătorii pledează pentru intervenții sociale care să abordeze atât percepțiile financiare, cât și relațiile sociale pentru a întări reziliența și bunăstarea la vârste avansate.

Concluzionând, o abordare comprehensivă a nivelului de trai presupune atât analizarea deopotrivă a factorilor obiectivi care măsoară resursele materiale, cât și a percepțiilor subiective privind standardul de viață. În cadrul acestei secțiuni a lucrării, s-au prezentat principalele noțiuni teoretice privind nivelul de trai, dar și studii din literatura de specialitate care abordează bunăstarea financiară la vârste avansate. În continuare, se va realiza o descriere comparativă a ratei inflației în perioada 2024-2026 pentru a surprinde evoluția prețurilor de consum și posibilitățile materiale reale ale persoanelor vârstnice.

CAPITOL II

INFLAȚIA ȘI EVOLUȚIA PREȚURILOR DE CONSUM ÎN PERIOADA 2024-2026

Instabilitatea financiară poate apărea în orice societate modernă și poate antrena creșterea șomajului, fiind însoțită și de fenomenul inflaționist, care duce la o serie de influențe negative asupra populațiilor. Atunci când apare inflația, crizele se acutizează și apar dezechilibre (politice și monetare).

În economia de piață a unei țări, prețurile bunurilor și serviciilor pot crește sau scădea. Inflația apare atunci când este înregistrată o creștere generalizată a prețurilor bunurilor și serviciilor, fiind luate în considerare toate bunurile și serviciile consumate de gospodării și reprezentate sub forma unui „coș" de produse. O creștere economică inadecvată este adesea asociată cu sărăcia, șomajul și nivelul scăzut de bunăstare în rândul populației.

Indiferent de nivelul de dezvoltare a unei țări, creșterea și stabilitatea prețurilor sunt considerate criterii de bază în economia unei țări. În sensul unei definiții generale, stabilitatea prețurilor se referă la „o rată a inflației scăzută și sustenabilă, care nu influențează deciziile și preferințele populației privind investițiile, consumul și economisirea"[8]. Aceasta (stabilitatea prețurilor) reprezintă, așadar, condiția principală pentru asigurarea stabilității economice și sociale pe termen mediu și lung, precum și pentru o dezvoltăre durabilă.

Asemenea altor țări, România s-a confruntat, în ultimii 2 ani, cu o inflație ridicată, deficite publice mari și o rată ridicată a șomajului. Conform datelor INS, rata șomajului pe grupe de vârstă, sexe și medii de rezidență, a fost de

[8] Celil Aydın et al. Inflation and Economic Growth: A Dynamic Panel Threshold Analysis for Turkish Republics in Transition Process. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* vol. 229, 2016, p. 197. Disponibil la adresa: *https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042816310643*. Accesat: 24.06.2026

6,8% în trimestrul II 2026 (+0,3 puncte procentuale față de trim. I).[9] Pe sexe, ecartul dintre cele două rate ale şomajului a fost de 0,4 puncte procentuale (7,0% la femei, faţă de 6,6% la bărbaţi), iar pe medii rezidenţiale, de 6,1 puncte procentuale (10,1% în mediul rural, faţă de 4,0% în mediul urban). Pe grupe de vârstă, rata şomajului a atins nivelul cel mai ridicat (29,9%) în rândul tinerilor (15-24 ani). [10]

Începând cu anul 2025, guvernul român și-a asumat *un plan bugetar-structural național pe termen mediu*[11] (2025-2031) prin care să reducă treptat deficitul bugetar (care a fost, în anul 2024, de 8,65% din PIB[12] , fiind estimat să ajungă, în anul 2031, la 2,5% din PIB[13]), printr-o serie de măsuri care au afectat nivelul de trai al persoanelor vârstnice (creșterea taxelor și impozitelor, reducerea veniturilor nete ale pensionarilor prin introducerea, din august 2025, a contribuției de 10% CASS pentru partea din pensie care depășește 3.000 lei), dar și prin controlarea cheltuielilor statului. Drept urmare, după primele 7 luni ale anului 2026, în România, execuția bugetului general consolidat s-a încheiat cu un deficit de 48,08 miliarde de lei (2,34% din PIB), față de 76,44 miliarde de lei (3,99% din PIB) în aceeași perioadă a anului anterior, ceea ce reprezintă o reducere nominală de 37%; ținta pentru întregul

---

[9] Institutul Național de Statistică. *În trimestrul II 2026, rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) a fost de 62,7%, în creştere faţă de trimestrul anterior: comunicat de presă*, nr. 232/14 septembrie 2026, p. 2. Disponibil la adresa: *https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/somaj_tr2r_26_0.pdf*. Accesat: 25.09.2026

[10] *Ibidem*.

[11] Ministerul Finanțelor. Planul bugetar-structural național pe termen mediu - 2025-2031. Disponibil la adresa: *https://mfinante.gov.ro/planul-bugetar-structural-national-pe-termen-mediu-2025-2031*. Accesat: 25.06.2026

[12]Ministerul Finanțelor, Comunicat de presă. Disponibil la adresa: *https://mfinante.gov.ro/despre-minister/-/asset_publisher/uwgr/content/rom-c3-a2nia-se-va-c3-aencadra-c3-aen-c8-9binta-de-deficit-asumat-c4-83-prin-planul-bugetar-structural-na-c8-9bional-pe-termen-mediu.* Accesat: 25.06.2026

[13] Ministerul Finanțelor, *op. cit.,* p. 24.

an 2026 fiind de 6,2% din PIB (deficit cash), după un deficit de 7,65% din PIB în 2025.[14]

Calculată, în mod oficial, de către Institutul Național de Statistică pe baza utilizării indicilor prețurilor de consum și a unei formule standardizate, rata inflației în România a avut multiple variații în perioada 2024-2025. Prețurile bunurilor și serviciilor au înregistrat creșteri, în special, în cazul produselor alimentare. Cele mai accentuate scumpiri, în decembrie 2025 față de decembrie 2024, observându-se la energia electrică (60,91%), la servicii (11%) și la mărfurile nealimentare (10,48%), în timp ce alimentele s-au scumpit cu 7,75%. Începând cu vara anului 2025, inflația la mărfurile nealimentare (în special, sub influența prețului energiei electrice) a depășit-o pe cea de la alimente. În luna august 2025, au fost înregistrate creșteri puternic semnificative la tarifele serviciilor.

Inflația neașteptată operează printr-o serie de mecanisme suplimentare. O inflația ridicată lăsă adesea „cicatrici" adânci asupra comportamentului actual al oamenilor, deoarece diminuează puterea de cumpărare și bunăstarea gospodăriilor, care fac față cu dificultate constrângerilor bugetare.

Pentru a limita creșterile bruște ale prețurilor anumitor bunuri, care sunt factorii determinanți ai inflației și, de asemenea, pentru a oferi sprijin anumitor segmente demografice vulnerabile, guvernele intervin adesea printr-o serie de mecanisme de protecție socială, cum ar fi: controlul prețurilor și acordarea unor subvenții/ajutoare financiare. În cazul guvernului român, s-a decis *plafonarea adaosului comercial la alimentele de bază (măsură instituită prin OUG nr. 67/2023 și prelungită până la 31 decembrie 2026 prin Legea*

[14] Dinulescu, Luca. Deficitul bugetar a coborât la 2,34% din PIB după primele șapte luni. *Forbes.ro*, 31 august 2026. Disponibil la adresa: *https://www.digi24.ro/digieconomic/financiar/deficitul-bugetar-la-4-luni-s-a-redus-la-239-miliarde-lei-analist-romania-e-in-cea-mai-ampla-consolidare-fiscala-din-ultimul-deceniu-103057.* Accesat: 03.09.2026

105/2026)[15]. Plafonarea la energia electrică a încetat la 1 iulie 2025, iar cea la gaze la 31 martie 2026 (înlocuită prin OUG 12/2026 pentru clienții casnici, până la 31 martie 2027). De asemenea, în cadrul măsurilor de sprijin pentru pensionarii cu venituri reduse și al dificultăților generate de creșterea costului de trai, potrivit OUG nr. 23/2026, statul român acordă, în anul 2026, un ajutor financiar în două tranșe (prima tranșă - luna mai a.c., cea de-a doua - în luna decembrie a.c.), valoarea ajutorului diferind în funcție de veniturile lunare ale beneficiarilor, astfel: 500 lei - pentru pensionarii cu venituri lunare de până la 1.500 inclusiv, 400 lei - pentru pensionarii cu venituri lunare cuprinse între 1.501 și 2000 lei inclusiv, 300 lei – pentru pensionarii cu venituri lunare cuprinse între 2.001-3.000 lei inclusiv.

Inflația are un impact puternic asupra bugetelor gospodăriilor vârstnicilor, în special, a celor cu venituri mici și medii, reducând puterea de cumpărare și crescând disproporționat costurile pentru bunurile de bază. În plus, creșterea ratei inflației a dus indirect la nemajorarea pensiilor în ultimii doi ani, (valoarea punctului de referință a rămas la 81 lei atât în 2025, cât și în 2026) aa accentuat impactul creșterii costurilor vieții asupra pensionarilor. Mai mult decât atât, îngrijorarea pensionarilor în legătură cu creșterea galopantă a prețurilor a condus la destabilizarea comportamentului lor de consum din viața de zi cu zi.

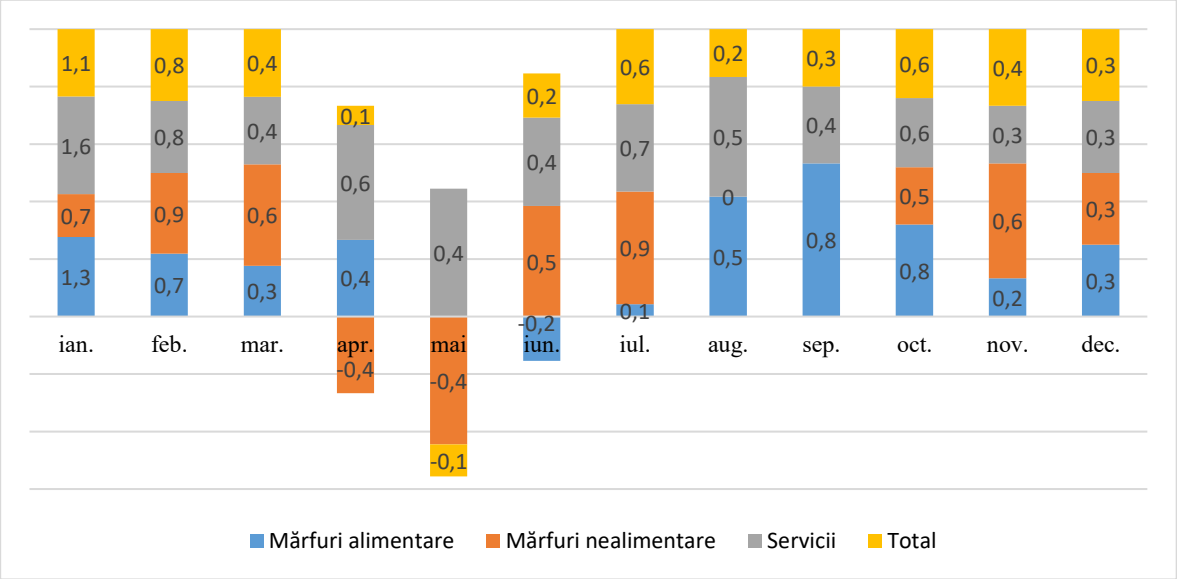
Pe parcursul anului 2024, prețurile au crescut, cu foarte puține excepții, de la o lună la alta, cele mai mari înregistrându-se în sectorul mărfurilor nealimentare, precum și în cel al serviciilor.

---

[15] Legea nr. 105/2026 (plafonarea adaosului comercial până la 31 decembrie 2026), Avocatnet.ro, 24 iunie 2026; OUG nr. 12/2026 (gaze naturale, 1 aprilie 2026 - 31 martie 2027), Electrica Furnizare (https://www.electricafurnizare.ro/cms/comunicate-de-presa/2026/masurile-aplicabile-clientilor-casnici-din-piata-de-gaze-naturale-in-perioada-1-aprilie-2026-31-martie-2027/). Accesat: 21.09.2026

Rata lunară a inflației în cele 12 luni ale anului 2024, pe categorii de mărfuri și servicii, a fost variabilă. De exemplu, rata inflației în luna februarie față de luna ianuarie a fost de 0,8%, în luna martie față de luna februarie de 0,4% ș.a.m.d. (Fig. nr. 1). Astfel, putem afirma că prețurile serviciilor au crescut în fiecare lună a anului 2024, în timp ce prețurile mărfurilor alimentare și nealimentare au înregistrat și stagnări sau scăderi în unele luni (alimentare: 0,0% în mai și -0,2% în iunie; nealimentare: -0,4% în aprilie și în mai, 0,0%-august și septembrie.

Fig. nr. 1. Evoluția prețurilor bunurilor și serviciilor de consum în anul 2024

Sursa: INS, *Buletin statistic de prețuri*, nr. 12/2024

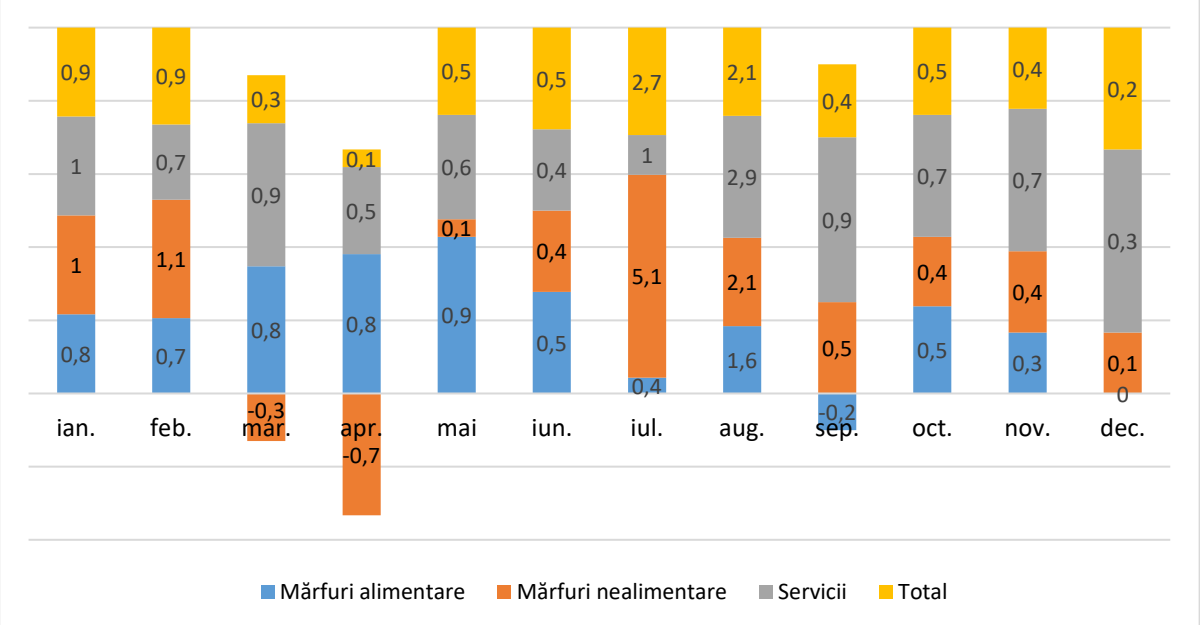
Pentru mărfurile nealimentare, creșterile prețurilor s-au datorat, în principal, evoluției prețurilor pentru energie electrică, combustibili și alte mărfuri nealimentare.

În ceea ce privește anul 2025, singurul sector în care au fost înregistrate doar creșteri continue a fost cel al serviciilor. În schimb, prețurile produselor din categoriile de mărfuri alimentare și de mărfuri nealimentare au înregistrat

atât creșteri, cât și descreșteri (mărfuri nealimentare: -0,3% în martie și -0,7% în aprilie; mărfuri alimentare: -0,2% în septembrie) – a se vedea Fig. nr. 2.

Începând cu luna august 2025, populația țării noastre a resimțit o creștere semnificativă a prețurilor la alimentele de bază, de1,6% față de iulie, cauzată, în principal, de majorarea TVA-ului. Guvernul a eliminat cele două cote de 5% și de 9%, introducând una singură de 11%. Aceste majorări de TVA au avut un impact direct asupra coșului de cumpărături al populației. De asemenea, a fost resimțită și o creștere a prețurilor la mărfurile nealimentare (2,1%) și servicii (2,9%), cauzată, de asemenea, tot de majorarea TVA-ului (de la 19 % la 21%). Prin urmare, majoritatea produselor au suferit o serie de scumpiri, care au afectat și mai mult nivelul de trai al consumatorilor vârstnici față de anul 2024.

Fig. nr. 2. Evoluția prețurilor bunurilor și serviciilor de consum în anul 2025

Sursa: INS, *Buletin statistic de prețuri*, nr. 12/2025

Pentru anul 2025, creșterile prețurilor pentru mărfurile nealimentare s-au datorat, în principal, evoluției prețurilor pentru energia electrică (după eliminarea plafonării), gazele naturale și alte mărfuri nealimentare. Astfel, creșterea ratei anuale a inflației a indicat de la un an la altul o accelerare a

scumpirilor, dar și o presiune tot mai mare asupra puterii de cumpărare a segmentului cel mai vulnerabil din populația rezidentă - vârstnicii consumatori. Spre deosebire de servicii, creșterea prețurilor la alimente a fost una mai mică, multe produse de bază ajungând mult mai scumpe ca în anul anterior.

Conform datelor Institutului Național de Statistică, *rata medie anuală a inflației a fost de 7,3% în anul 2025*[16]*, comparativ cu cea a anului 2024 (5,6%)*[17]*,* ceea ce denotă o creștere semnificativă față de anul precedent. Cele mai mari scumpiri, resimțite de populație, au fost la energia electrică (unde prețul a crescut cu 60,91% după eliminarea schemei de plafonare) și la capitolul servicii (*bilete de tren, reparații auto, servicii medicale etc.*).

În anul 2024, România s-a menținut pe primul loc în Uniunea Europeană la creșterea prețurilor, cu o rată medie anuală a inflației de 5,8% (calculată pe baza indicelui armonizat al preţurilor de consum - IAPC)[18]), care a accelerat la 6,8% (2025), în timp ce media europeană a scăzut de la 2,6% la 2,5% (2025).

Conform datelor din Fig. nr. 3, cele mai mari rate anuale ale inflației au mai fost înregistrate și în state europene, după cum urmează:

Islanda (4,5%), Belgia (4,3%) și Croația (4%) - pentru anul 2024;

Estonia (4,8%), Croația (4,4%) și Ungaria (4,4%) - pentru anul 2025.

În acest context, inflația poate fi cauzată de mai mulți factori. În țara noastră, aceștia pot fi explicați prin creșterea prețurilor mărfurilor la nivel global (energie electrică, produse agricole etc.), prin măsurile fiscale și de

---

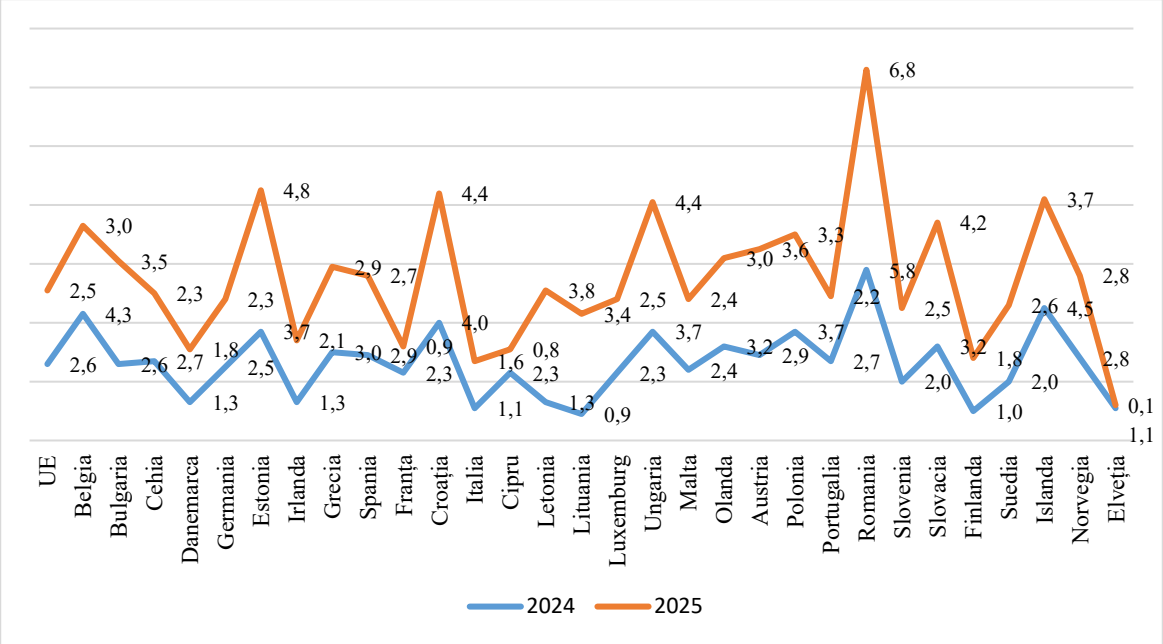
[16] Institutul Național de Statistică. *Inflația și evoluția prețurilor de consum: decembrie 2025. Comunicat de presă*, nr. 9, 14 ianuarie 2026. Disponibil la adresa: *https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/ipc12r25.pdf*. Accesat: 06.10.2026

[17] Institutul Național de Statistică. *Inflația și evoluția prețurilor de consum: decembrie 2024. Comunicat de presă*, nr. 10, 14 ianuarie 2025. Disponibil la adresa: *https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/ipc12r24.pdf.* Accesat:06.10.2026

[18] indicator pentru determinarea inflaţiei la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene.

liberalizare a prețurilor din vara anului 2025 (majorarea TVA din august și eliminarea plafonării la energia electrică din iulie).

Fig. nr. 3. Modificarea anuală a indicelui armonizat al preţurilor de consum (IAPC) în perioada 2024 – 2025

Sursa: Eurostat - Harmonised index of consumer prices (HICP) - ECOICOP ver.2 - indices and rates of change, annual data (*prc_hicp_ainr*)

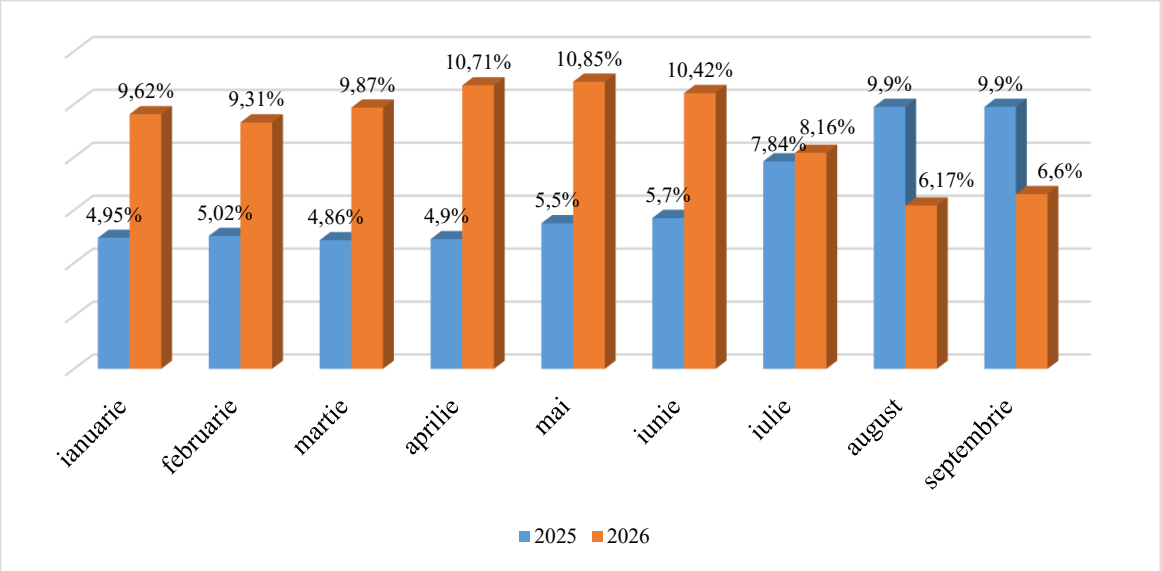
În raportul Băncii Mondiale, se arată că inflația va accelera în 2026, din cauza majorării prețurilor la energie și alimente. Impactul inflației asupra României este amplificat de dependența de importurile de îngrășăminte și de efectele indirecte ale scumpirilor energetice asupra costurilor de producție[19]. În această privință, rata anuală a inflației a atins mai multe praguri de creștere

[19] ***. Raport: Banca Mondială reduce drastic prognoza pentru România. *Digi24.ro*, 11 iunie 2026. Economia ar urma să stagneze în 2026. Disponibil la adresa: *https://www.digi24.ro/digieconomic/financiar/raport-banca-mondiala-reduce-drastic-prognoza-pentru-romania-economia-ar-urma-sa-stagneze-in-2026-105233*. Accesat: 18.08.2026

(Fig. nr. 4). Dacă în primele luni ale anului 2026, rata anuală a inflației se apropia de 11%, în luna august a.c., aceasta a scăzut la 6,17%.[20]

Conform noilor previziuni ale Băncii Naționale a României, pentru luna decembrie 2026, rata anuală a inflației se va situa „la 6,1% față de 5,50% (estimat anterior) și se va reduce la 3,4% în decembrie 2027 și la 2,8% în iunie 2028, comparativ cu valorile de 2,9%, respectiv 2,7%, anticipate în luna mai 2026 pentru finele anului 2027 și pentru luna martie 2028”.[21]

Fig. nr. 4 Evoluția ratei anuale a inflației[22] în perioada ianuarie - septembrie 2026 (față de ianuarie – septembrie 2025)

Sursa: Prelucrare CNOPPV după datele INS

[20] INS, comunicat din 11 septembrie 2026, apud Agerpres.ro Disponibil la adresa: https://agerpres.ro/economic/2026/09/11/rata-anuala-a-inflatiei-a-scazut-la-6-17-in-luna-august--1592562. Accesat: 21.09.2026

[21] ***. BNR și-a revizuit în creștere prognoza de inflație: 6,1% la final de 2026 și 3,4% la sfârșitul lui 2027. *Digi 24.ro*, 21 august 2026. Disponibil la adresa: *https://www.digi24.ro/stiri/economie/bnr-si-a-revizuit-in-crestere-prognoza-de-inflatie-61-la-final-de-2026-si-34-la-sfarsitul-lui-2027-3915921*. Accesat: 27.08.2026

[22] Conform definiției date de Institutul Național de Statistică, în Buletinul statistic de prețuri, *rata anuală a inflaţiei* reprezintă „modificarea preţurilor de consum într-o lună din anul curent, faţă de aceeaşi lună a anului precedent”, p. 8.

Din datele prezentate în Fig. nr. 4 reiese menținerea, în primul semestru al anului 2026, a unor rate anuale ale inflației de peste 9% (față de circa 5% în primul semestru al anului 2025), urmată de o temperare începând cu luna iulie, presiunea asupra puterii de cumpărare menținându-se. Astfel, creșterile ratei anuale ale inflației din perioada ianuarie-iunie 2026 (față de ianuarie-iunie 2025) au afectat, în mod direct, bugetele de familie ale gospodăriilor și implicit cheltuielile pe anumite categorii de consumuri lunare (utilități, medicamente etc.), devenind reale poveri pentru cei mai mulți dintre pensionari. Cu toate acestea, pentru a se menține același standard de viață în anul curent, venitul din anul 2025 ar fi trebuit majorat, altfel încât nivelul de trai să nu scadă semnificativ în rândul populației. Potrivit INS, prețurile de consum au crescut cu 5,4 % în luna septembrie 2026 față de luna decembrie 2025, în condițiile în care valoarea punctului de referință utilizat la calculul pensiilor a rămas neschimbată.

Prin urmare, în prevenirea inflației excesive, este necesar să se intervină prin politici de stabilizare a prețurilor, care sunt strategii macroeconomice, menite să asigure puterea de cumpărare, precum și un mediu predictibil pentru consumatori și companii. Acestea se bazează, în mod expres, pe instrumente monetare și fiscale pentru controlul evoluției prețurilor pe termen mediu și lung, implementate de băncile centrale și de guverne.

CAPITOL III
ANALIZA NIVELULUI DE TRAI ÎN RÂNDUL CONSUMATORILOR VÂRSTNICI

În ceea ce privește standardul de viață al persoanelor vârstnice din România, un factor esențial care condiționează traiul acestora derivă din sfera economică. Veniturile și cheltuielile dintr-o gospodărie au un impact direct asupra nivelului de trai al persoanelor vârstnice, influențând atât capacitatea de satisfacere a nevoilor de bază (hrană, condiții de locuire), cât și a celor superioare (siguranţă, relaţionare socială, apartenenţă etc.).

Pensionarea are potențialul de a modifica semnificativ stilul de viață al oamenilor, tranziția către pensionare fiind asociată, de regulă, cu o scădere a veniturilor gospodăriilor, o creștere a timpului petrecut acasă și un consum energetic mai mare al gospodăriilor. Această situație conduce la o vulnerabilitate financiară a pensionarilor, majoritatea vârstnicilor depinzând de o singură sursă de venit (pensia), fără a avea economii sau venituri din pilonii privați de pensii.

Analiza nivelului de trai în rândul consumatorilor vârstnici se dorește a fi o analiză comparativă, care se bazează, în principal, pe date cantitative, colectate în cadrul „Anchetei bugetelor de familie” și raportate de Institutul Național de Statistică, la nivel trimestrial, pentru perioada 2024-2025.

Scopul acestei cercetări este de a analiza anumiți indicatori statistici ai nivelului de trai în rândul pensionarilor (*cheltuieli pentru alimente şi băuturi consumate, cheltuieli pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare şi cheltuieli pentru plata serviciilor, veniturile*) în vederea conturării unei imagini globale în ceea ce privește cheltuielile și veniturile totale lunare ale pensionarilor din România în anii 2024 și 2025.

Analizând datele din Fig. nr. 5, se observă, în anul 2024, o creștere a cheltuielilor totale medii lunare pe o gospodărie de pensionari pentru alimente și băuturi consumate (de la 875,09 lei în trimestrul I la 986,90 lei în trimestrul IV) și, mai ales, pentru mărfuri nealimentare (de la 1.047,57 lei la 1.353,72 lei, în creștere continuă de la un trimestru la altul), în timp ce cheltuielile pentru plata serviciilor au scăzut în trimestrul II (729,09 lei) și au revenit apoi la 793,90 lei în trimestrul IV. Creșterea cheltuielilor totale medii lunare pe categorii arată diferențe semnificative trimestriale. La nivelul trimestrelor I-IV (2024), se remarcă cele mai ridicate cheltuieli la mărfurile nealimentare, urmate de cele pentru alimente și băuturi, precum și de cele pentru plata serviciilor.

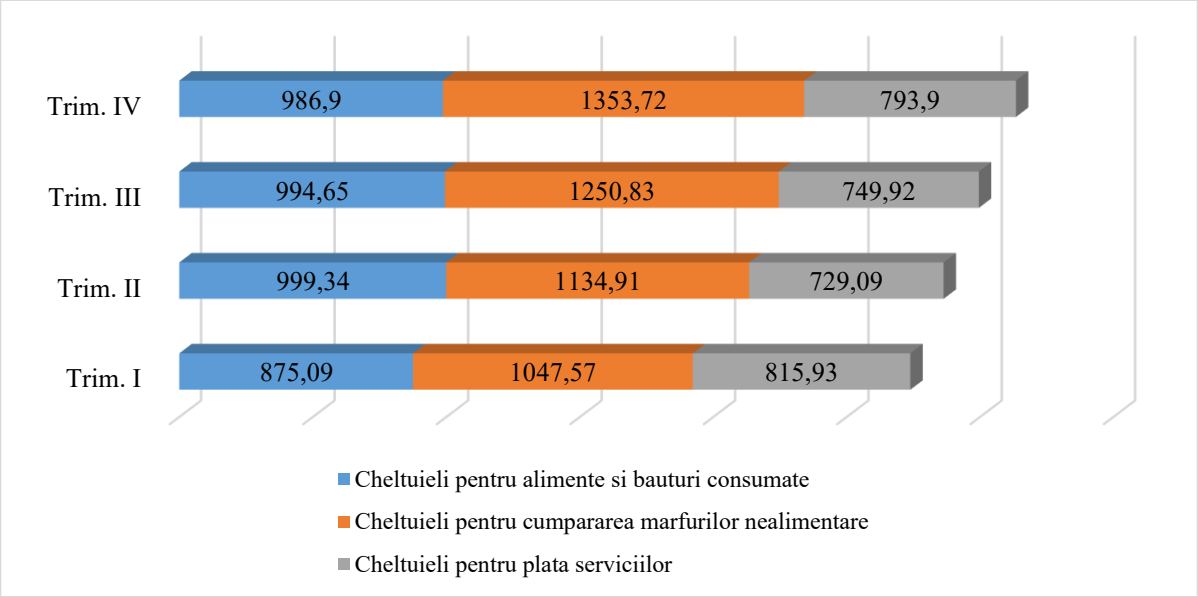
În cadrul cheltuielilor pentru mărfurile nealimentare intră și cumpărarea medicamentelor, cei mai mulți dintre vârstnici suferind de una sau mai multe boli cronice, care necesită acoperirea parțială, din veniturile proprii, a costului unor medicamente și tratamente. Printre cele mai frecvente boli cronice, întâlnite la vârstnici, este diabetul, iar povara acestei boli afectează în timp calitatea vieții lor. Astfel, prezența unei comorbidități poate însemna o boală suplimentară, care trebuie tratată cu costurile, medicația, efectele secundare ale medicamentelor, ca și cu starea de durere asociată.

Numărul tot mai mare de persoane vârstnice a dus la o cerere mai mare din partea consumatorilor și la un potențial de piață mai mare, în special, pentru produse și servicii adaptate nevoilor lor fizice, psihologice și sociale. Pe măsură ce rolurile fizice, psihologice și sociale ale persoanelor vârstnice se schimbă, nevoile și obiceiurile lor de consum vor fi, de asemenea, ajustate în consecință. De exemplu, persoanele vârstnice acordă mai multă atenție consumului de servicii de sănătate, bunăstare și îngrijire medicală, în timp ce cererea lor pentru dimensiuni spirituale și culturale (cum ar fi *turismul, timpul liber și divertismentul*), este, de asemenea, în creștere.

Comparativ cu anul 2024, în anul 2025, analizate cheltuielile medii lunare ale gospodăriilor de pensionari au fost, în fiecare trimestru, mai mari decât în trimestrul corespunzător din 2024, la toate cele 3 categorii analizate (Fig. nr. 6). La nivelul trimestrelor I-IV (2025), se remarcă cele mai ridicate cheltuielile la mărfurile nealimentare, urmată de cele pentru alimente și băuturi consumate, precum și de cele pentru plata serviciilor. Aceste creșteri nominale ale cheltuielilor sunt în concordanță cu scumpirile din anul 2025 și indică o presiunea mai mare asupra bugetelor pensionarilor, care au trebuit să cheltuiască mai mult pentru aceleași bunuri și servicii, în condițiile neindexării pensiilor. Așadar, creșterile și scăderile procentuale de cheltuieli, între categorii, de la un trimestru la altul, pot avea un impact nominal mai mic sau mai mare asupra bugetelor lunare ale consumatorilor vârstnici și, de asemenea, o scădere accentuată a nivelului de trai.

Fig. nr. 5. Cheltuielile totale medii lunare pe o gospodarie pe categorii de cheltuieli, pe medii de rezidență, în rândul pensionarilor – 2024

- lei -

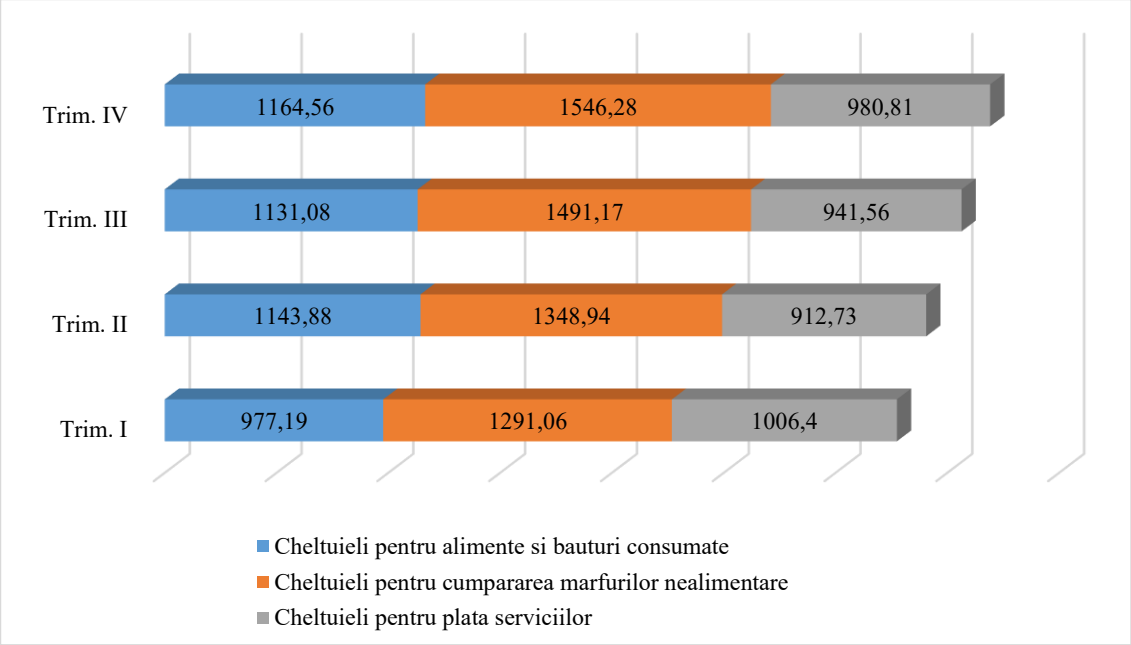

Sursa: Prelucrare CNOPPV după datele Tempo (INS)

Mai mult decât atât, din cauza creșterii prețurilor la alimentele de o calitate superioară, se pot explica foarte bine situațiile în care se află pensionarii cu venituri mici, „nevoiți” fiind să adopte stiluri alimentare nesănătoase, cumpărând mai ieftin și implicit de o calitate mai slabă.

Fig. nr. 6. Cheltuielile totale medii lunare pe o gospodarie pe categorii de cheltuieli, pe medii de rezidență, în rândul pensionarilor – 2025

- lei -

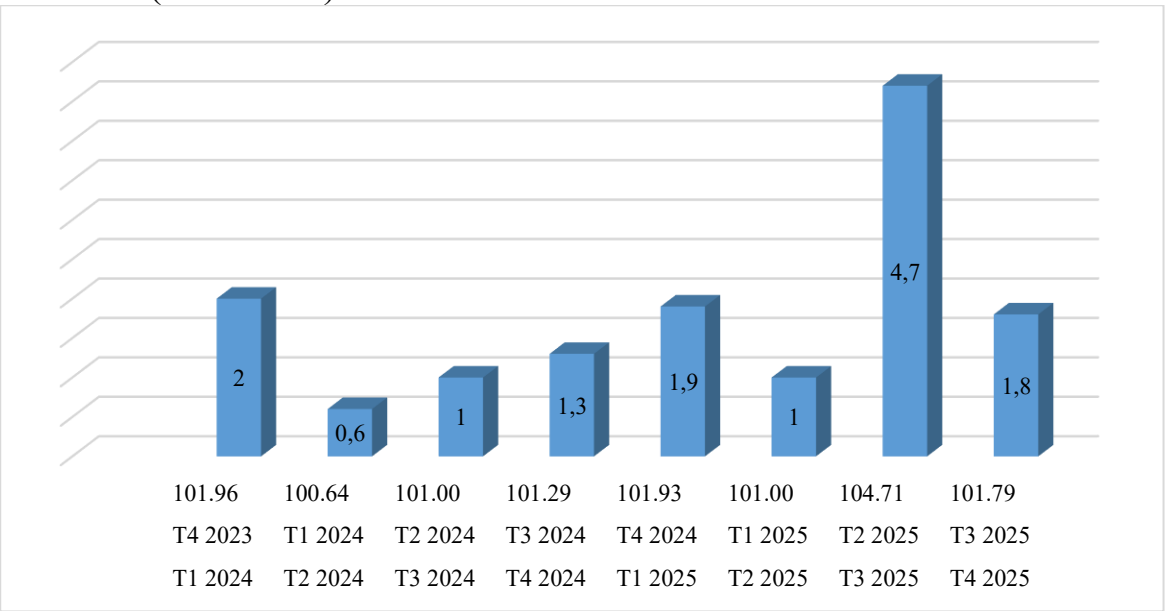

Sursa: Prelucrare CNOPPV după datele Tempo (INS)

Cauza care explică creșterile de cheltuieli este legată, în mod principal, de dinamica prețurilor, determinată de fluctuațiile piețelor globale, de oferta și cererea locală și șocurile externe. Aceste modificări de prețuri pot fie atenua, fie agrava insecuritatea alimentară (alegerea alimentelor ieftine și nesănătoase), în special, pentru persoanele vulnerabile (inclusiv pensionarii), care cheltuiesc o parte substanțială din veniturile lor pe alimente. Astfel, cea mai mare valoare a indicelui prețurilor de consum (IPC) a fost înregistrată în trim. III 2025 și a fost 104,71% (Fig. nr. 7), comparativ cu trim. II 2025, indicând cea mai ridicată rată trimestrială a inflației (4,7%). Cea mai mică

valoare a IPC a fost identificată în trim. II 2024 (100,64%), comparativ cu trim. I 2024, sugerând cea mai mică rată trimestrială a inflației (0,6%). Prin urmare, aceste valori arată o accelerare a scumpirilor în cursul anului 2025, în special în trimestrul III.

Fig. nr. 7. Indicele preţurilor de consum (IPC) și rata trimestrială a inflației (2024-2025)

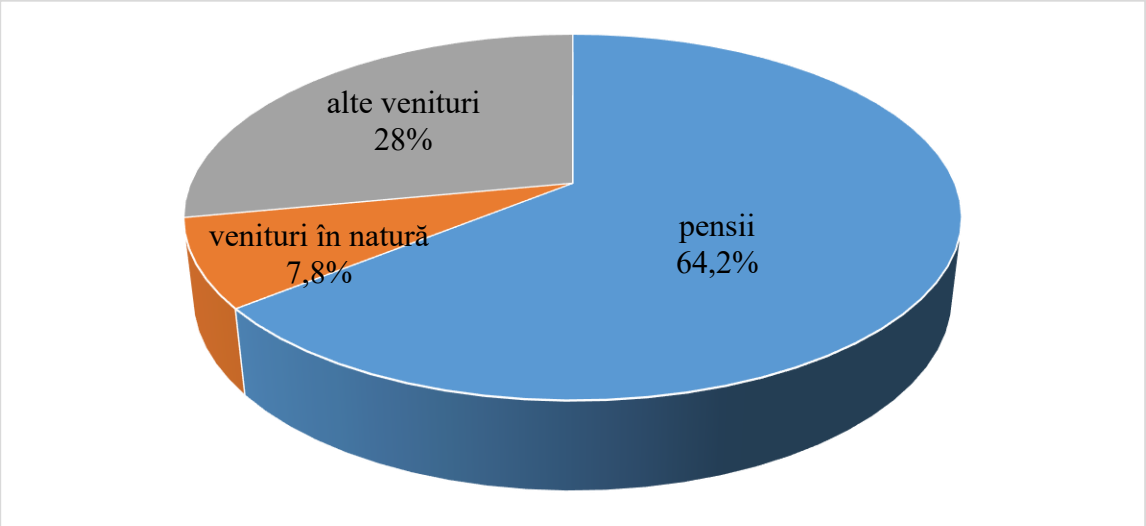
Sursa: Prelucrare CNOPPV după datele INS: IPC – serie de date trimestrială (*https://insse.ro/cms/ro/content/ipc-serie-de-date-trimestriala*)

Spre deosebire de prețurile alimentelor, masa monetară are un impact direct, deși numai pe termen scurt, prin modificări ale creșterii masei monetare. În acest sens, o interpretare alternativă este că politica monetară expansionistă a cauzat devalorizări, care la rândul lor au afectat inflația.

Conform datelor Institutului Național de Statistică, publicate în lucrarea *„Coordonate ale nivelului de trai în România, în anul 2025”*, se poate constata că structura veniturilor în rândul persoanelor vârstnice este puțin diversificată. Astfel, în gospodăriile conduse de o persoană cu vârsta de 65 ani şi peste, pensiile ocupă o pondere de 64,2% din totalul veniturilor, în timp ce

veniturile în natură dețin un procent de 7,8% (Fig. nr. 8), fapt care sugerează vulnerabilitate în fața inflației.

Fig. nr. 8. Veniturile gospodăriilor conduse de persoane de peste 65 ani

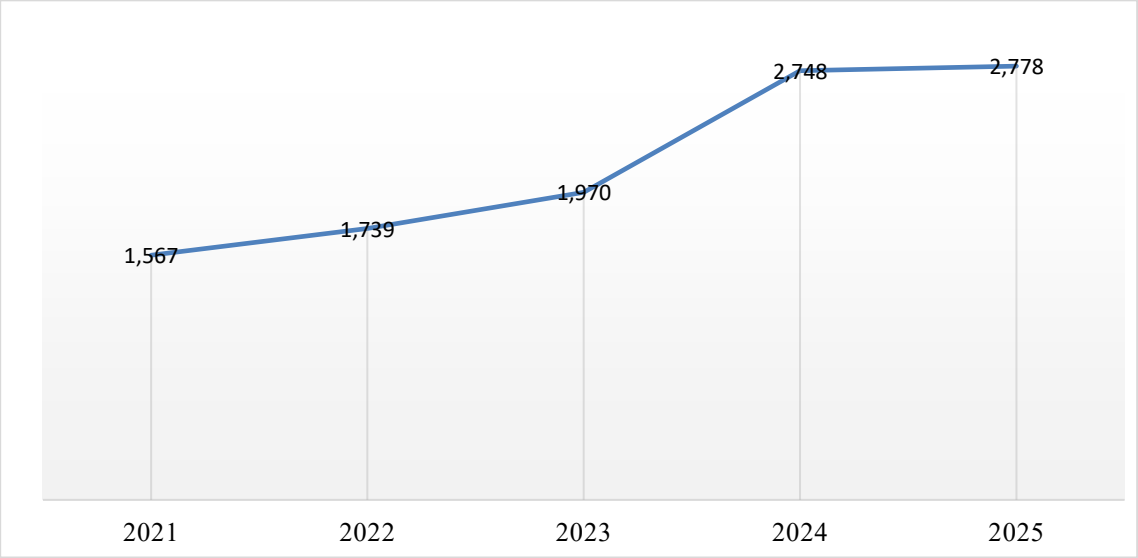
Sursa: Prelucrare CNOPPV după datele INS, în lucrarea *Coordonate ale nivelului de trai în România, 2025.*

Reprezentând principala sursă de venit pentru persoanele vârstnice, valoarea pensiei determină capacitatea de cumpărare și autogospodărire în rândul persoanelor vârstnice.

Conform datelor CNPP, reprezentate grafic în Fig. nr. 9, pensia medie pe întregul sistem de pensii publice a înregistrat o creștere în ultimii 5 ani: 1.567 lei în decembrie 2021, 1.739 lei în decembrie 2022, 1.970 lei în decembrie 2023, 2.748 lei în decembrie 2024 și 2.778 lei în decembrie 2025(2.782 lei în martie 2026)[23].

[23] Casa Națională de Pensii Publice. (2026). Raport de activitate în 2025. p. 84. Disponibil la:*https://www.cnpp.ro/documents/10180/19083608/Raport%20de%20activitate%20CNPP%20pentru%20anul%202025*. Accesat la: 04.08.2026

Fig. nr. 9. Evoluția pensiei medii pe întregul sistem de pensii publice (lei)

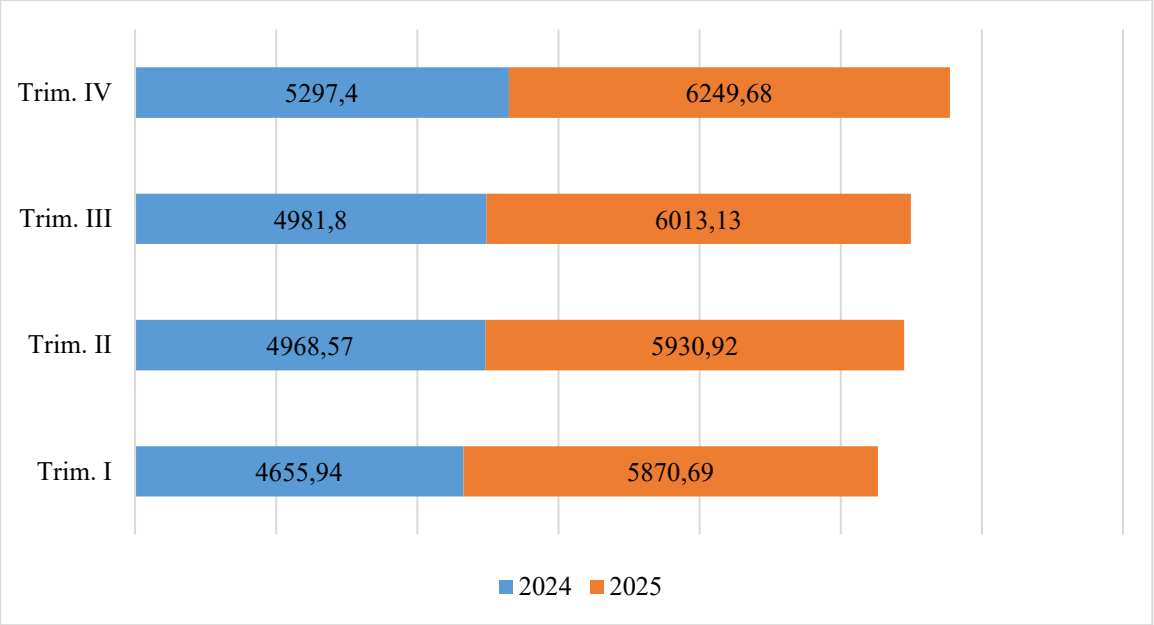
Sursa: Prelucrare CNOPPV după datele CNPP

Totodată, în evidențele CNPP, se aflau 4.699.559 de beneficiari de drepturi aflați în plată la 31 decembrie 2025, din care 4.583.151 erau pensionari de asigurări sociale de stat și 116.408 erau pensionari agricultori.

În ciuda creșterii nominale a valorii pensiei medii în sistemul public de pensii, veniturile pensionarilor rămân adesea insuficiente în ceea ce privește acoperirea costurilor din ce în ce mai ridicate ale traiului modern. Este important de specificat faptul că pensionarii sunt mai vulnerabili în fața inflației decât alte categorii sociale, deoarece veniturile acestora sunt, în general, fixe și, în ultimii doi ani, neindexate. Totodată, puterea de cumpărare a pensionarilor se află în scădere, în contextul scumpirilor și al inflației ridicate la alimente, medicamente, utilități și locuință.

Conform datelor Institutului Național de Statistică (Fig. nr. 10), veniturile totale medii lunare ale unei gospodării au crescut, în ultimul trimestru al anului 2024, cu 315,6 lei, comparativ cu trimestrul precedent.

Fig. nr. 10. Veniturile totale medii lunare pe o gospodarie, pe categorii de venituri, pe medii de rezidență, în rândul pensionarilor – lei

Sursa: Prelucrare CNOPPV după datele Tempo (INS)

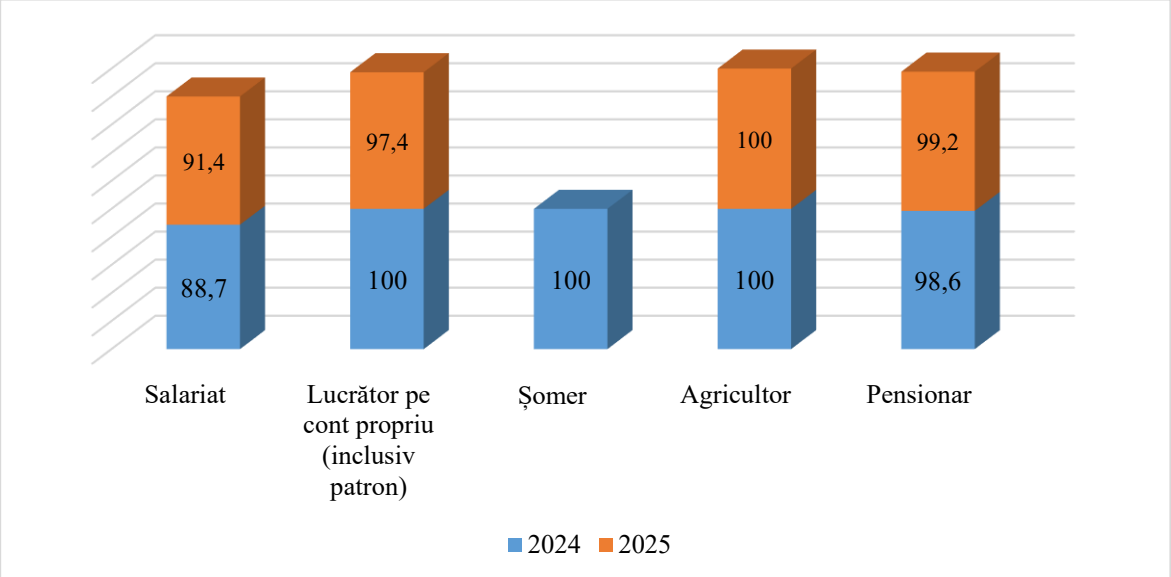
În ceea ce privește *cheltuielile pentru alimente și băuturi consumate au scăzut*, în trimestrul IV al anului 2024 (Fig. nr. 5) față de trimestrul III (2024), *cu 8 lei*, spre deosebire de *cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare care au crescut considerabil cu 103 lei și de cele pentru plata serviciilor, aflate, de asemenea, în creștere cu 44 lei.*

Pentru anul 2025 (Fig. nr. 6), se observă creșteri pe veniturile medii lunare ale unei gospodării, în trimestrul IV, cu 236,55 lei, comparativ cu trimestrul precedent. De asemenea, la capitolul cheltuieli sunt înregistrate creșteri semnificative (*cu 33 lei la cheltuielile pentru alimente și băuturi consumate, cu 55 lei la cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare și cu 39 lei la cheltuielile pentru plata serviciilor*).

În concluzie, creșterea veniturilor pensionarilor, din ultimul trimestru al anilor 2024 și 2025, se reflectă în creșterea cheltuielilor pentru mărfuri nealimentare și servicii (iar, în anul 2025, și pentru alimente). Și mai mult

decât atât, creșterea cheltuielilor, în perioada 2024-2025, la capitolul servicii, a determinat anumite categorii să se afle în imposibilitatea de a plăti la timp unele dintre acestea, cum ar fi, de exemplu, întreținerea locuinței (apă, gaz, căldură etc.). Astfel, potrivit datelor prezentate în Fig. nr. 11, asemenea altor statute ocupaționale, 99,2% dintre pensionari s-au confruntat, în anul 2025, cu probleme financiare legate de plata întreținerii locuinței la timp, comparativ cu anul 2024. Amânarea plății pentru serviciile de utilități, ca urmare a dificultăților financiare generate de contextul socio-politic, denotă un semnal de alarmă în rândul persoanelor vârstnice în ceea ce privește deprivarea economică.

Fig. nr. 11. Ponderea gospodăriilor care nu au putut plăti la timp, în funcție de statutul ocupațional al capului gospodăriei, întreținerea locuinței, în perioada 2024-2025[24] - %

Sursa: Prelucrare CNOPPV după datele Tempo (INS)

[24] În baza de date Tempo a Institutului Național de Statistică, pentru anul 2025, lipsesc datele în vederea exprimării ponderii gospodăriilor, care nu au putut plăti la timp întreținerea locuinței, după statutul occupațional „șomer”.

Prin urmare, la nivelul gospodăriilor, deprivarea economică face trimitere la imposibilitatea gestionării unor necesități financiare apărute în mod spontan, lipsa posibilităților de achitare a unor facturi curente, dar și la costuri de întreținere și reparație ale locuinței care depășesc bugetul familial. Astfel, deprivarea materială și socială reprezintă un fenomen complex la nivel social, cu implicații economice importante pentru calitatea vieții oamenilor.

În vederea asigurării bunăstării financiare la vârste avansate, este importantă studierea experiențelor personale în satisfacerea nevoilor materiale, dar și măsura în care viața este împovărată de diverse probleme economice. În ceea ce privește gospodăriile de pensionari și persoane vârstnice, statisticile evidențiază că 79,5% din familiile de pensionari fac față cheltuielilor cu venitul de care aceștia dispun, în timp ce 20,5% nu pot realiza acest lucru.[25]

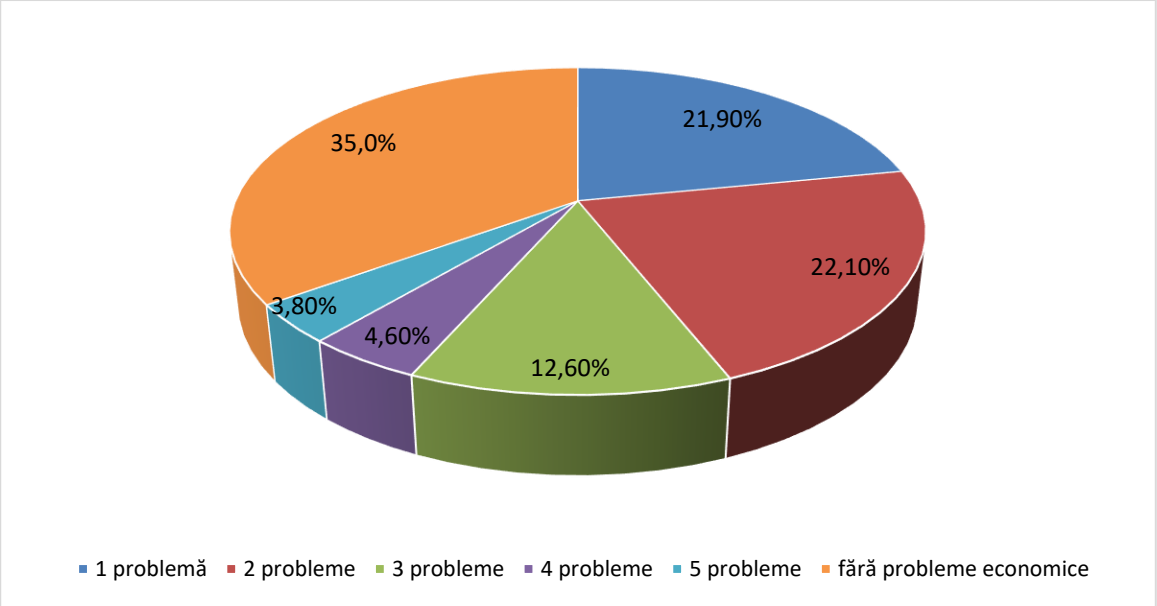
Imposibilitatea de a face față cheltuielilor indică un standard de viață scăzut pentru 20,5% dintre beneficiarii de pensii, în anul 2025. Din punct de vedere sociologic, deprivarea materială și socială este o sferă conexă de măsurare a sărăciei, care analizează condițiile socioeconomice ale persoanei, nu veniturile directe ale acesteia.

În Fig. nr. 12, este redată grafic structura populației din punct de vedere al gradului de deprivare materială și socială. În totalul populației din România, persoanele care au raportat, în anul 2024, una sau mai multe lipsuri de natură economică au deținut o pondere ridicată, de 65%. Situațiile cele mai des consemnate surprind persoane care se confruntă cu o problemă economică (21,9%), două probleme economice (22,1%) sau trei probleme economice (12,6%). Totodată, 35% dintre persoane declară că nu au probleme

[25] Institutul Național de Statistică. (2026). *Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2025.* p. 45. Disponibil la adresa: *https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/coordonate_ale_nivelului_de_trai_in_romania_2025.pdf*. Accesat la: 10.08.2026

economice, în timp ce aproximativ 8,4% au dificultăți severe în satisfacerea nevoilor economice (patru, respectiv cinci probleme economice), fapt care indică inegalități puternice între diverse categorii sociale.

Fig. nr. 12. Structura populației după gradul de deprivare materială și socială din punct de vedere economic, în anul 2024

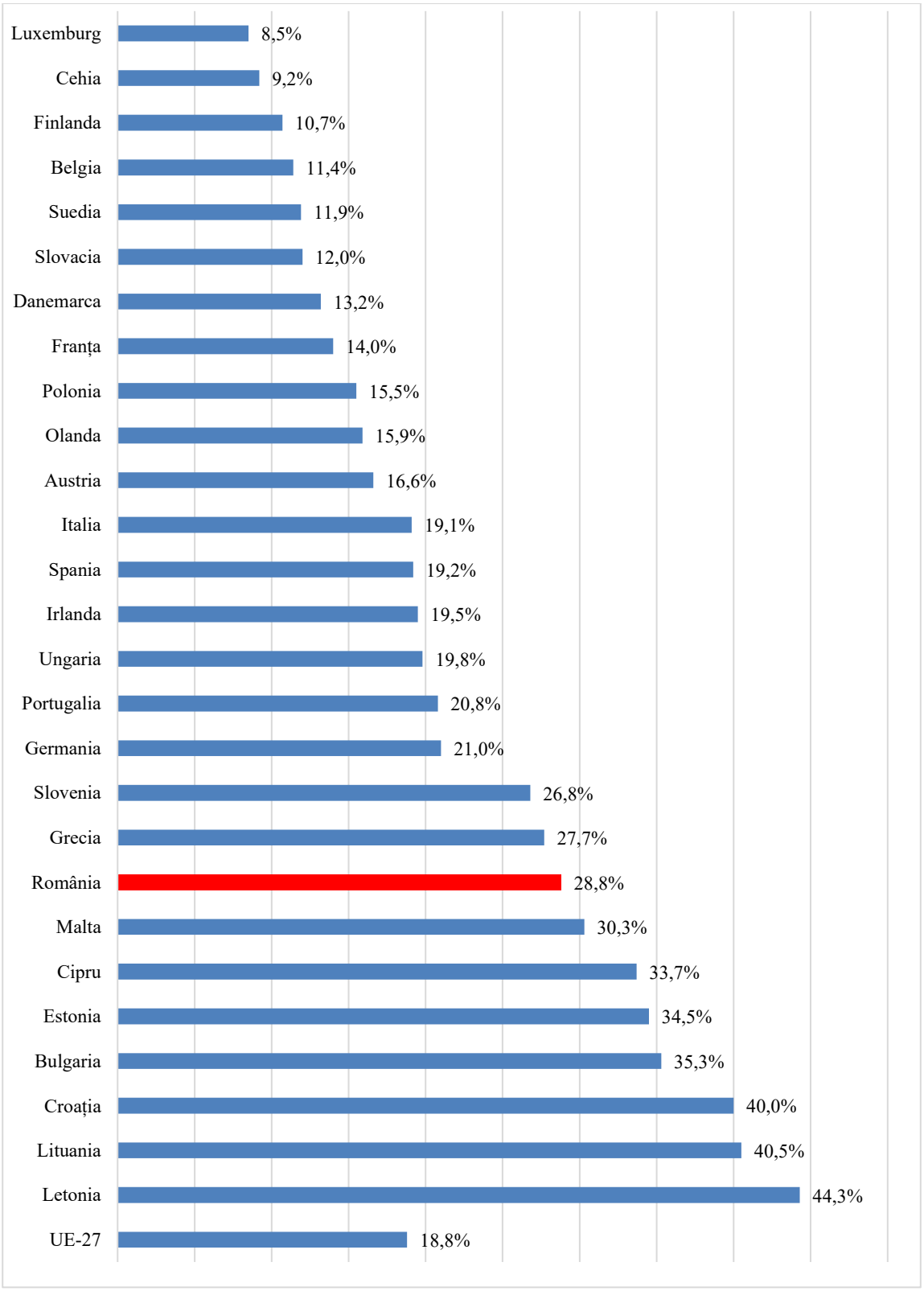

Sursa: Prelucrare CNOPPV după datele INS, în lucrarea *Dimensiuni ale incluziunii în România, în 2024*

Rata riscului de sărăcie și excluziune socială reprezintă un indicator compozit, calculat de către Eurostat, pentru a monitoriza politicile de incluziune socială la nivel european. Rata AROPE reflectă suma persoanelor care dispun de venituri inferioare pragului de sărăcie, sunt deprivate sever din punct de vedere material și social sau trăiesc într-o gospodărie cu o intensitate foarte redusă a muncii.

În Fig. nr. 13, se prezintă rata riscului de sărăcie și excluziune socială în rândul persoanelor cu vârste de 65 de ani și peste, în anul 2025.

Fig. nr. 13. Rata riscului de sărăcie și a excluziunii sociale pentru persoanele ≥ 65 de ani la nivelul UE, 2025

Sursa: Prelucrare CNOPPV după datele Eurostat (*ilc_peps01n*)

Calcularea acestui indicator permite o analiză comparativă a statelor Uniunii Europene, în vederea identificării ratelor scăzute ale riscului de sărăcie și excluziune socială în rândul personelor cu vârste de 65 de ani și peste, în anul 2025.

Conform datelor Fig. nr. 13, cea mai scăzută rată AROPE în rândul vârstnicilor este înregistrată în Luxemburg (8,5%), pe când Letonia este țara cu cele mai mari valori - 44,3%. România se află în topul țărilor cu cele mai ridicate coeficiente în ceea ce privește riscul de sărăcie și excluziune socială pentru persoanele cu vârste de 65 de ani și peste (28,8%), alături de Grecia (27,7%), Malta (30,3%). La polul opus, printre țările unde pensionarii sunt mai bine protejați împotriva riscului de sărăcie și excluziune socială menționăm: Danemarca (13,2%), Finlanda (10,7%), Austria (16,6%) și Belgia (11,4%), unde valorile înregistrate se situează sub media europeană (18,8%).

Concluzionând, indicatorii statistici calculați de către Eurostat evidențiază standarde economice diferite în țările din cadrul Uniunii Europene, în rândul pensionarilor și persoanelor vârstnice.

CAPITOL IV
CONCLUZII

Inflația rămâne una dintre cele mai persistente provocări macroeconomice pentru economia românească, influențând deciziile de cumpărare ale populației și implicit nivelul de trai.

Perioadele lungi de stabilitate relativă a prețurilor pot fi întrerupte de episoade de inflație, asociate cu războaie, crize financiare, întreruperi de aprovizionare, colapsuri instituționale sau schimbări majore de politici economice. Astfel de tranziții implică adesea schimbări bruște, ceea ce se sugerează că o dinamica inflației depinde nu numai de condițiile monetare actuale, ci și de convingerile gospodăriilor, firmelor și instituțiilor financiare cu privire la viitorul comportament al prețurilor.

Potrivit datelor Eurostat[26], consumul individual real (AIC[27]) pe cap de locuitor, exprimat în paritatea puterii de cumpărare standard, a variat, în anul 2025, de la 73% la 145% din media UE (unde UE este 100%). În acest context, România s-a situat sub media europeană, cu o valoare procentuală de 86% în ceea ce privește bunăstarea materială a gospodăriilor.

Așa cum se arată în studiu, nivelul de trai al persoanelor vârstnice din România este puternic influențat de schimbările socio-economice curente. În ciuda creșterii semnificative a prețurilor din ultimii doi ani la alimente, la medicamente și la servicii (în special, utilități), măsurile bugetare au blocat indexarea pensiilor, în luna ianuarie 2025, (OUG nr. 156/2024) în vederea reducerii deficitului bugetar, punctul de pensie și valoarea punctului de

---

[26] Purchasing power parities, price level indices, nominal and real expenditures by analytical categories (prc_ppp_ind_1). Disponibil la adresa: *https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc_ppp_ind_1__custom_21862137/default/bar?lang=en*. Accesat: 02.09.2026

[27] Actual Individual Consumption – este un indicator alternativ, adaptat pentru a descrie bunăstarea materială a gospodăriilor.

referință (VPR) rămânând la nivelul anului 2024 (81 lei) , valoare menținută și pentru anul 2026 prin Legea nr. 141/2025, cu reluarea indexării prevăzută, potrivit legii, de la 1 ianuarie 2027.

Conform raportului realizat de Institutul Național de Statistică, indicele pensiei medii reale[28] a scăzut foarte mult în ultimii doi ani.[29] Dacă în a doua parte a anului 2024 – după recalculare –, acesta era de 113,7%, astăzi, este de doar 98,1%. Astfel, raportat la o pensie medie de 2.820 de lei, puterea medie de cumpărare a unui pensionar a scăzut cu suma de 425 de lei pe fondul inflației ridicate.[30]

În condițiile menționate anterior, pensionarii au ajuns să cheltuiască mai mult, cei cu venituri mici fiind nevoiți să adopte un stil de viață cât mai modest, renunțând la anumite consumuri lunare. Această realitate a devenit o strategie necesară pe termen mediu și lung pentru a face față situației dificile actuale. Pensionarii renunță, în primul rând, la cheltuielile cu serviciile, în această privință, potrivit datelor publicate de Institutul Național de Statistică, activitatea de servicii de piaţă prestate populaţiei (ajustată în funcţie de numărul de zile lucrătoare şi de sezonalitate) s-a diminuat cu 8,6% în perioada 1.01-31.08.2026, comparativ cu perioada 1.01-31.08.2025.[31]

Pornind de la aspectele menționate anterior, este important, atunci când se analizează sărăcia în rândul populației, să se acorde o atenție specială segmentelor vulnerabile, având în vedere riscul sporit la care sunt expuse

---

[28] Indicele pensiei medii reale este raportul între pensia netă și prețul de consum, arătând puterea de cumpărare.

[29] Darvari, Alex. Puterea de cumpărare a pensionarilor a scăzut cu 15% în doi ani. Pensionarii au pierdut 425 lei la pensie. Newsweek.ro, 11 septembrie 2026. Disponibil la: *https://newsweek.ro/social/pensionari-la-pensie-puterea-de-cumparare-a-scazut-cu-15-in-doi-ani-pensionarii-au-pierdut-450-lei-la-pensie*. Accesat la: 25.09.2026

[30] *Ibidem.*

[31] Institutul National de Statistică. Cifra de afaceri din serviciile de piaţă prestate populaţiei în luna iulie 2026: comunicat de presă, nr. 241/ 24 septembrie 2026. Disponibil la adresa: *https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/cif_af07r26.pdf*. Accesat: 06.10.2026

aceste grupuri sociale chiar în propriile locuințe, pentru a combate sărăcia și a preveni situații extreme (de exemplu, o plată suplimentară neașteptat de mare pentru costurile cu încălzirea sau energia etc. ar putea complica serios o planificare financiară adesea destul de precară).

Pe baza informațiilor prezentate în acest studiu sociologic, considerăm că este necesar a se avea în vedere următoarele:

- Corelarea puterii de cumpărare a pensiilor cu evoluția prețurilor, prin procesul de indexare;
- Ajustarea cheltuielilor publice prin reducerea cheltuielilor statului în perioadele de „boom economic" pentru a preveni scumpirile accelerate;
- Controlul taxelor și impozitelor prin reducerea TVA-ului sau a accizelor pentru bunurile esențiale, care se pot reflecta direct în prețul final la raft;
- Menținerea unui echilibru între creșterea economică și bunăstarea socială prin alocarea mai multor resurse sectorului de îngrijire;
- Încheierea unor parteneriate între mediul public și cel privat în vederea reducerii marginalizării sociale a persoanelor vârstnice;
- Asigurarea dialogului instituțional în vederea adoptării unor măsuri menite să protejeze veniturile persoanelor vârstnice;
- Realizarea periodică a unor cercetări sociologice care să măsoare bunăstarea materială a persoanelor vârstnice, precum și impactul inflației asupra consumului din gospodării.

Concluzionând, creșterea inflației, scăderea puterii de cumpărare a pensiilor, apariția dezechilibrelor fiscale, precum și impunerea unor măsuri de austeritate de către guvern, au afectat, în mod direct, traiul multor familii de pensionari, sporind riscul de sărăcie și inegalitățile sociale. În acest context, persoanele vârstnice cu venituri mici sunt situate într-o situație de dependență și vulnerabilitate financiară, justificându-se, astfel, adoptarea unor măsuri de protecție socială destinate acestei categorii a populației.

BIBLIOGRAFIE

- ***. BNR și-a revizuit în creștere prognoza de inflație: 6,1% la final de 2026 și 3,4% la sfârșitul lui 2027. *Digi24.ro*, 21 august 2026. Disponibil la adresa: *https://www.digi24.ro/stiri/economie/bnr-si-a-revizuit-in-crestere-prognoza-de-inflatie-61-la-final-de-2026-si-34-la-sfarsitul-lui-2027-3915921*. Accesat: 27.08.2026
- ***. Raport: Banca Mondială reduce drastic prognoza pentru România. *Digi24.ro*, 11 iunie 2026. Economia ar urma să stagneze în 2026. Disponibil la adresa: *https://www.digi24.ro/digieconomic/financiar/raport-banca-mondiala-reduce-drastic-prognoza-pentru-romania-economia-ar-urma-sa-stagneze-in-2026-105233*. Accesat: 18.08.2026
- Aydın, Celil et al. Inflation and Economic Growth: A Dynamic Panel Threshold Analysis for Turkish Republics in Transition Process. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* vol. 229, 2016, 196-205. Disponibil la adresa: *https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042816310643*. Accesat: 24.06.2026
- Bâlu, Bianca. Deficitul bugetar la 4 luni s-a redus la 23,9 miliarde lei. Analist: România e în cea mai amplă consolidare fiscală din ultimul deceniu. *Digi24.ro*, 27 mai 2026. Disponibil la adresa: *https://www.digi24.ro/digieconomic/financiar/deficitul-bugetar-la-4-luni-s-a-redus-la-239-miliarde-lei-analist-romania-e-in-cea-mai-ampla-consolidare-fiscala-din-ultimul-deceniu-103057*. Accesat: 25.06.2026
- Casa Națională de Pensii Publice. (2026). Raport de activitate în 2025. 1-91. Disponibil la: *https://www.cnpp.ro/documents/10180/19083608/Raport%20de%20activitate%20CNPP%20pentru%20anul%202025*. Accesat la: 04.08.2026
- Consumer Financial Protection Bureau. (2017). CFPB financial well-being scale. Scale Development Technical Report. p. 8 Disponibil la: *https://files.consumerfinance.gov/f/documents/201705_cfpb_financial-well-being-scale-technical-report.pdf*. Accesat la: 03.08.2026
- Eurostat. (2026). Persons at risk of poverty or social exclusion by age and sex. (indicator ilc_peps01n). Disponibil la: *https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps01n__custom_22312332/default/table*. Accesat la: 13.08.2026

Eurostat. (2026). Purchasing power parities, price level indices, nominal and real expenditures by analytical categories (prc_ppp_ind_1). Disponibil la adresa: *https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc_ppp_ind_1__custom_21862137/default/table*. Accesat: 02.09.2026

- FinanceFacts101. (2025). *Standard of living vs quality of life: Understanding the differences*. Disponibil la: *https://financefacts101.com/standard-of-living-vs-quality-of-life-understanding-the-differences/*. Accesat la: 03.08.2026
- Garg, N., Priyadarshi, P., & Malik, A. (2024). Financial well-being: An integrated framework, operationalization, and future research agenda. *Journal of Consumer Behaviour*, *23*(6), 3194-3212. Disponibil la: *https://doi.org/10.1002/cb.2372*. Accesat la: 06.08.2026
- Institutul Național de Statistică. (2024). *Buletin statistic de prețuri*, nr. 12/2024. Disponibil la adresa: *https://insse.ro/cms/ro/tags/buletin-statistic-de-preturi?page=2.* Accesat: 10.09.2026
- Institutul Național de Statistică. (2025). *Buletin statistic de prețuri*, nr. 12/2025. Disponibil la adresa: *https://insse.ro/cms/ro/tags/buletin-statistic-de-preturi?page=1*. Accesat: 10.09.2026
- Institutul Național de Statistică. (2025). *Dimensiuni ale incluziunii în România, în anul 2024*. Disponibil la: *https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/dimensiuni_ale_incluziunii_sociale_in_romania_2024.pdf*. Accesat la: 05.06.2026
  Institutul Național de Statistică. (2026). *Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2025*, 95 p. Disponibil la adresa:*https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/coordonate_ale_nivelului_de_trai_in_romania_2025.pdf*. Accesat la: 10.08.2026
- Institutul Național de Statistică. (2026). *Inflația și evoluția prețurilor de consum: decembrie 2024. Comunicat de presă*, nr. 10, 14 ianuarie 2025. Disponibil la adresa: *https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/ipc12r24.pdf.* Accesat: 06.10.2026
- Institutul Național de Statistică. (2026). *Inflația și evoluția prețurilor de consum: decembrie 2025. Comunicat de presă*, nr. 9, 14 ianuarie 2026. Disponibil la adresa:

https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/ipc12r25.pdf. Accesat: 06.10.2026

- Institutul Național de Statistică. (2026). *Rata anuală a inflației în luna august 2026* (comunicat din 11 septembrie 2026, preluat de Agerpres.ro). Disponibil la adresa: https://agerpres.ro/economic/2026/09/11/rata-anuala-a-inflatiei-a-scazut-la-6-17-in-luna-august--1592562. Accesat la: 21.09.2026
- Investopedia Team. (2026). *Standard of Living: Definition, Measurement, and Key Examples.* Disponibil la: *https://www.investopedia.com/terms/s/standard-of-living.asp*. Accesat la: 03.08.2026
- Jafari Bidgoli, M., Gregg, A., Stager, C. G., & Crowther, M. (2025). Financial perceptions and subjective well-being among older adults. *Frontiers in Psychology*, *16*, 1709795. Disponibil la: *https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1709795*. Accesat la: 06.08.2026
- Joshanloo, M. (2026). Financial Well-Being in Older Adults: A Machine Learning Analysis of 47 Potential Predictors. *Journal of Applied Gerontology*, *45*(9), 1797-1808. Disponibil la: *https://doi.org/10.1177/07334648251386155*. Accesat la: 06.08.2026
- Legea nr. 105/2026 (plafonarea adaosului comercial până la 31 decembrie 2026) și OUG nr. 12/2026 (măsură de sprijin pentru gaze naturale, 1 aprilie 2026 - 31 martie 2027). A se vedea: Avocatnet.ro, 24 iunie 2026; Electrica Furnizare, 1 aprilie 2026. Disponibil la adresa: https://www.electricafurnizare.ro/cms/comunicate-de-presa/2026/masurile-aplicabile-clientilor-casnici-din-piata-de-gaze-naturale-in-perioada-1-aprilie-2026-31-martie-2027/. Accesat la: 21.09.2026
- Legea nr. 141/2025 privind unele măsuri fiscal-bugetare (punctul de referință la 81 lei în 2026; CASS la pensii peste 3.000 lei). A se vedea: Avocatnet.ro, Nici în 2026 nu se majorează pensiile. Disponibil la adresa: https://www.avocatnet.ro/articol_69993/Nici-in-2026-nu-se-majoreaz%C4%83-pensiile-Punctul-de-referin%C8%9B%C4%83-se-men%C8%9Bine-la-aceea%C8%99i-valoare-%C8%99i-in-acest-an.html. Accesat la: 21.09.2026
- Mathew, V., Cherian, N., & Justin, E. (2024). Unraveling financial well-being: A comprehensive systematic literature review. *Multidisciplinary Reviews*, *7*(12), 2024290. Disponibil la: *https://doi.org/10.31893/multirev.2024290*. Accesat la: 03.08.2026

- Ministerul Finanțelor. Planul bugetar-structural național pe termen mediu - 2025-2031. Disponibil la adresa: *https://mfinante.gov.ro/planul-bugetar-structural-national-pe-termen-mediu-2025-2031*. Accesat: 25.06.2026
- Ministerul Finanțelor, Comunicat de presă. Disponibil la adresa: *https://mfinante.gov.ro/despre-minister/-/asset_publisher/uwgr/content/rom-c3-a2nia-se-va-c3-aencadra-c3-aen-c8-9binta-de-deficit-asumat-c4-83-prin-planul-bugetar-structural-na-c8-9bional-pe-termen-mediu.* Accesat: 25.06.2026
- Ministerul Finanțelor. (2026). Execuția bugetului general consolidat pe primele 7 luni ale anului 2026 (comunicat preluat de Antena3.ro). Disponibil la adresa: https://www.antena3.ro/economic/deficitul-bugetar-al-romaniei-a-scazut-cu-37-in-primele-sapte-luni-din-2026-anuntul-ministerului-finantelor-801410.html. Accesat la: 21.09.2026
- Nicoleta Nicolau. Lista completă a alimentelor care vor fi plafonate până la finalul anului 2024; trei produse nu se mai regăsesc. *Știripesurse.ro*, 27 martie 2024. Disponibil la adresa: *https://www.stiripesurse.ro/lista-completa-a-alimentelor-care-vor-fi-plafonate-pana-la-finalul-anului-2024-trei-produse-nu-se-mai-regasesc_3274003.html*. Accesat: 16.06.2026
- Nistor, Cristian. Rata anuală a inflației a scăzut la 8,16% în luna iulie. *Agerpres.ro*, 12 august 2026. Disponibil la adresa: *https://agerpres.ro/economic/2026/08/12/rata-anuala-a-inflatiei-a-scazut-la-8-16-in-luna-iulie--1584156*. Accesat: 18.08.2026